El plàtan i la pedra

Per PepMaria el dl., 16/07/2018 - 11:20

Així com avui dia els contes donen pistes als infants sobre com s'han de comportar en una determinada societat, així també els mites ancestrals donaven pistes als qui els escoltaven o els llegien. Sóc de l'opinió que, encara que aquests mites siguin molt antics i hagin estat escrits des de marcs mentals pre-científics, també ens poden donar pistes avui: no tant sobre com són les coses sinó sobre com ens hem de relacionar amb elles.

En aquest sentit, l'historiador de les religions Mircea Eliade reprodueix un mite indonesi que em sembla molt suggeridor.

"[A]l principi, quan el cel estava molt a prop de la terra, Déu atorgà a la parella primordial els seus dons, fent que aquests dons baixessin cap a ells penjats a l'extrem d'una corda. Un dia els va enviar una pedra, però els avantpassats van sentir alhora sorpresa i descontentament, i per això es van negar a recollir-la. Poc temps després, Déu va fer baixar de nou la corda: aquesta vegada portava un plàtan, que va ser immediatament ben rebut. Aleshores els avantpassats van sentir la veu del Creador: 'Per haver preferit el plàtan, la vostra vida serà com la vida d'aquesta fruita. Si haguéssiu escollit la pedra, la vostra vida hauria estat com l'existència de la pedra, immutable i immortal'."

Mircea Eliade *Historia de las creencias y las ideas religiosas I.* Barcelona, Paidós, 1999, p.161

"Al principi, quan el cel estava molt a prop de la terra..." ens remet a un temps primordial: un temps fora del temps, com en el relat bíblic de la creació del món al llibre del Gènesi. En aquell temps, Déu i la parella primigènia (els Adam i Eva indonesis) estaven molt a prop: tenien una comunicació molt íntima. El relat que segueix a aquesta frase inicial dóna pistes als oients o lectors perquè accedeixin a la mateixa comunicació amb Déu que tenia la parella primigènia.

La primera pista ve del fet que el plàtan i la pedra baixen del cel amb una corda. La imatge suggereix que costa molt d'accedir allà on Déu és: és com pujar per una corda. És més fàcil - o potser l'únic possible- rebre'n allò que arriba enviat gratuïtament per Déu. La segona pista té a veure amb les qualitats de la pedra i el plàtan. I heus ací que la parella refusa la pedra i accepta el plàtan: "Error!"- els adverteix Déu. I els condemna a una vida que s'acaba, una vida mortal.

El mite, doncs, carrega a les espatlles de la parella primordial la responsabilitat que les seves vides siguin mortals: que s'acabin com es consumeix un plàtan i no durin com dura una pedra. Com si la mort fos un càstig per una mala opció humana, i no un fet que ens cal acceptar sense tenir-ne responsabilitats. I tanmateix, el fet que es presenti una alternativa ("si haguéssiu escollit la pedra...") és una invitació a acollir les pedres per tenir una vida immutable i immortal.

I és que el contrast entre el plàtan i la pedra revela que allò que és més útil per a sobreviure és alhora el més efímer. En canvi, allò que no ens podem menjar (inútil per a la supervivència) és durador i ens dóna accés a una vida immortal.

Efectivament, la vida està plena de pedres: de situacions que no ens semblen d'entrada agradables o de situacions de les quals no resultarà res d'útil. Però aquestes situacions ens poden ajudar a expandir horitzons més enllà del que és agradable o útil. Ens poden ajudar a descobrir que la vida és més profunda. Acceptar el que és desagradable ens fa descobrir sentiments com el goig d'haver acceptat el desagradable d'ara a canvi d'un bé que arriba més tard; o el goig d'haver sacrificat el meu benestar pel benestar d'una altra persona.

Quants esdeveniments desagradables, acceptats o triats malgrat tot, han constituït la porta cap a una vida més generosa o cap a una relació més duradora i profunda amb algú altre? Per tant, el mite indonesi ens convida a acceptar de Déu o de la Vida tant els plàtans com les pedres.

Diversos consells de saviesa es poden derivar d'aquest bell mite. Se me n'acut un: "No t'acabis de fiar del qui t'ofereix plàtans; escolta el qui et tira pedres".

.....

· "I no vulguis mai controlar-ho tot. La vida s'ha d'acceptar i estimar, com Nietzsche, amb les seves desgràcies. I com fan els taoistes, l'hem d'acompanyar sense voler controlar-la, perquè no som déus. Celebra la vida tal com és i el goig no t'abandonarà mai." F. Lenoir.

· "Aleshores l'Esperit va conduir Jesús al desert perquè el diable el temptés. Jesús dejunà quaranta dies i quaranta nits, i al final tenia fam. El temptador se li acostà i li digué: 'Si ets Fill de Déu, digues que aquestes pedres es tornin pans'. Però ell li va respondre: 'L'Escriptura diu: *L'home no viu només de pa; viu de tota paraula que surt de la boca de Déu'." Evangeli de Mateu* 4, 1-4.

· "En aquests temps, donat que els amics estan muts i els ensabonadors s'han tornat eloqüents, només conservant els meus enemics puc sentir paraules sinceres." Matteo Ricci *Sobre l'amistat. Cent màximes per a un príncep xinès* n. 38

.....

· Recorda dos esdeveniments recents que t'han incomodat. Quines han estat les teves reaccions immediates? Fins a qui punt has acabat acceptant aquestes situacions? Què has après en el procés d'acceptació?

· Quin consell de saviesa se t'acut a partir del mite indonesi del plàtan i la pedra?